

A Székelyföldi Önkormányzati Nagygyűlés Csíkszeredai ülésén, az RMDSZ egy fontosnak nevezett dokumentumot terjesztett a megjelentek elé. A későbbiek során kiderült, az ülés iratcsomójában levő „[Memorandum](#)” című dokumentum nem végleges, ezért a megszavazása elmarad. A gyűlés végén mégis történt szavazás, bár megerősítést nyert, hogy egy olyan dokumentumot szavazzanak meg, amely utólag változni fog. Az eseményeket nem részletezem, [Árus Zsolt híven leírta](#) a pénteki nap krónikáját. Én inkább a Memorandum hibáira hívnám fel a figyelmet.

Koncepcionális hibák

A memorandum nagy kérdések megoldását indítványozó, **bőven indokolt** közérdekű beadványt jelent, a Révai lexikon, ünnepélyes hangú beadványt az Értelmező Szótár, és a Magyar Nagylexikon szerint. Egy beadványnak pedig címzettje van, akitől a beadvány megfogalmazója vár valamit. Az RMDSZ Memorandumának nincsen címzettje, és nem fogalmaz meg senkivel szemben elvárásokat.

Tőkés László többször hangsúlyozta, a közösségi akaratnyilvánítás irata lett volna, hogy európai fórumokon fel lehessen mutatni az önkormányzatok által kifejezett akaratot. Nyilvánvaló: a memorandum nem a közösségi akaratnyilvánítás műfaja.

Másrészt indoklást és érveket tartalmaz, amint az egy memorandumhoz illik, amely megoldást indítványoz, a közösségi akaratnyilvánítás ezzel szemben nem tesz indoklást szükségessé. Az önrendelkezési jog a népeket indoklás nélkül megilleti.

Hogyan korrigálható ez a hiba? Szét kell választani az akaratnyilvánítást a különböző fórumokhoz címzett memorandumoktól.

Előbb egy fél oldal, oldalnyi terjedelmű, ünnepélyes hangú elvi nyilatkozatot, - **Székelyföld önkormányzatainak önrendelkezési nyilatkozatát** - fogad el tanácsulésen minden önkormányzat. Ezt aláírhatják az összes önkormányzati képviselők. Egy gyűjtőíven csak az nyilatkozat szövege és a 145 önkormányzat neve, polgármesterének aláírása és bélyegzője szerepel.

Ez a Nyilatkozat lehet a változatlan része minden memorandumnak, amelyek viszont a címzettől függően változó tartalmúak. Az anyaország kormányának, vagy parlamentjének nyilván nem kell olyan történelmi felvezetőt írni, mint az EP-nek, vagy az ET-nek, vagy az EBESZ-nek. Az is nyilvánvaló, hogy minden európai intézményhez olyan kéréseket kell intézni, amelyek a hatáskörébe tartoznak. Jelentéstevő kinevezését kell kérni az ET-től, és az ET ajánlásainak tiszteletben tartását kell elérni, az EP-től Székelyföld kérdésének napirendre tűzését, az önrendelkezési jog uniós szintű szabályozását, az ET-nak az unió felé tett ajánlásainak elfogadását, különböző európai régióktól (Baszkföld, Katalónia, Dél-Tirol, Skócia stb.) pedig az azonos célok mentén az összefogást, az együttműködést lehet kérni.

Célszerű, hogy a memorandum függelékként tartalmazza mindazokat a dokumentumokat,

amelyekre a memorandum szövegében utalás történik.

Az Önkormányzati Nagygyűlésnek nem lehet az egyetlen célja az önkormányzatok közös akaratnyilvánítása. Hiányzik az a dokumentum, amely a további közös célokat megjelölné. Ennek föltétlenül figyelembe kell vennie azt, hogy önkormányzatok közhatalommal felruházott testületek, amelyeknek élniük kell a rájuk bízott közhatalommal. **Egy ilyen dokumentum természetesen nem lehet a memorandum része, hiszen ez egy közös program, és nem beadvány.**

Elvi hibák

Székelyföld nem három megyéből, hanem nyolc székből áll. Igen helyesen **Maros megye egy részét** tekinti a „memorandum” egyik sorában Székelyföld részének, de zavaróan, megtévesztően „a Székelyföldet alkotó közigazgatási egységekről (Maros, Hargita és Kovászna megyék)” beszél a továbbiakban.

Más: A közösségi akaratnyilvánítás nem térhet ki arra, hogy Románia egészében milyen legyen a közigazgatás.

Bakik, tárgyi tévedések

Nem tartalmazhat a memorandum, annak komolyságát megkérdőjelező kijelentéseket:

„Támogatni akarjuk a fiatal mezőgazdasági termelőket, hogy itthon maradjanak, még akkor is, ha nem kimondottan mezőgazdasággal foglalkoznak.”

Túl azon, hogy a komikumig zavaros, maga a téma sem lehet része egy memorandumnak. Ez programba illik.

Az általános, és didaktikus jellegű megállapításoknak esetleg tankönyvben van helyük, mint az alábbiak:

„A kormányok és intézmények igazi megmérettetésére akkor kerül sor, amikor rendkívül nehezek a körülmények. Ilyenkor kell megmutatniuk, hogy van kezdeményező készségük, van bennük eltökéltség és rendelkeznek rugalmassággal.”

Képzeljük el azokat az EP politikusokat, diplomatákat, akik abban a tudatban kezdik olvasni, hogy Székelyföld autonómiájára vonatkozó „memorandumot” tartanak a kezükben és rájuk zúdulnak a didaktikus bölcsességek.

Más. Nincs az Európa Tanácsnak 176/1993 számú ajánlása. A 176/1993 véleményezésre (OPINION No. 176 (1993) on the application by Romania for membership of the Council of Europe) lehet építeni, lehet vele érvelni, hivatkozni azonban elsősorban magukra az ajánlásokra kell, amelyekre a 176-os is hivatkozik. Így például az 5.-ös pont arról szól, hogy ETPKGY értékeli a román hatóságoknak azt az írásos kötelezettségvállalását, hogy

kisebbségvédelmi politikájukat az 1201/1993 számú ajánlásra alapozzák. A kötelezettség lényege azonban az 1201-es ajánlásban van. És az valóban ajánlás.

A történelmi felvezetés is hibás. Az SZNT törvénytervezete valóban azokról a székekről beszél, amelyeket az RMDSZ is felsorol. Viszont a történelemből Aranyosszékét például nem szabad kihagyni, pusztán azért mert ma egy területi autonómiába nem lehet betagolni.

Nagyon sok még a pontatlan, zavaros megfogalmazás. Ebben a formában nem szabad aláírni. Dolgozni kell rajta, és a felsorolt szempontokat is figyelembe véve egy szakszerű dokumentumot kell az önkormányzati képviselők elé terjeszteni aláírásra.

Izsák Balázs

Marosvásárhely 2009. szeptember 08.